DIALOG CU UN POLIȚIST

„RĂZBOIUL PARVINE DIN MAFIE»

CONSIDERĂ MAIORUL NICOLAE BURDUJA, ȘEFUL SECȚIEI DE SERVICIU A POLIȚIEI RAIONALE DIN REZINA. CU EL A AVUT O INTREVEDERE CORESPONDENTUL NOSTRU.

— Nicolae, Rezina și Rîbnița pot fi considerate în oarecare măsură ca orașe ale copilăriei noastre. Cu vreo 30 de ani în urmă, cînd aproape zilnic, eu dintr-un sat și tu din altul, ne duceam cu trenul, pe jos, ori cu vreo mașină de ocazie la Rezina, Rîbnița după cumpărături, după pîinea ceea neagră ca tizicul, coaptă din mazăre după rețeta lui Nichita Sergheevici Hrușciov, îți putea trece prin minte că vor ajunge copiii noștri, pe care atunci încă nu-i aveam, să nu se poată scălda și să nu poată pescui în apa Nistrului? Te-ai gîndit vreo dată că podul copilăriei noastre, care ne-a ajutat să traversăm rîul de sute, da poate chiar de mii de ori, va fi demontat, că un pod ce va fi construit peste Nistru pentru a unifica cele două orașe într-un centru economic și administrativ vei fi nevoit să-l aperi chiar tu cu arma în mînă?

— Nu, Vasile, nu m-am gîndit, deși, precum știi, visam să devin ofițer al armatei sovietice. De ce anume ofițer? Fiindcă ei constituiau pentru noi un ideal și tuturor ni se părea că doar ei sînt cei mai onorabili promotori ai umanismului pe Pămînt. Între noi fie vorba, nici pînă în prezent nu pot înțelege cum de se întîmplă că niște bravi militari, care atîta vreme au trezit invidia tuturor, pot să împuște cu atîta ușurință în popor. Reiese, deci, că sutele, miile de cărți despre vitejia și eroismul armatei sovietice, sutele și miile de filme, fotografii, relicve istorice, documente ș. a. prin existența lor n-au avut alt scop decît a ne mutila conștiința, a ne duce în oribilă eroare că trăiesc lîngă noi niște oameni de cea mai superioară probă civică. E un adevăr prea dureros.

— Probabil, așa ne este scris, Nicolae.

— Ba n-aș zice că-i tocmai așa. Fiecare om se naște sub o stea cu noroc. Iată atunci, cînd cade o stea, cică moare un om. Știi, uneori, stînd noaptea de pază la podul peste Nistru, îmi arunc privirile la cer. Dar nu văd stele căzînd ca în nopțile copilăriei, adolescenței. Și-mi zic în sine: înseamnă că nu moare nimeni în jos pe Nistru. Dar dimineața ascult buletinul de știri și aflu că s-au înregistrat și morți, și răniți, și refugiați, și dispăruți fără veste. Deci, totul e minciună, care izvorăște chiar din forța materială a naturii?

— Ești obosit, amice.

— Poate. Sufăr de insomnie. Mi-i greu pe suflet ca și colegilor mei. Naiba s-o ia de viață, de situație. Să-i ia naiba pe toți dușmanii de pe lume. Parcă nu era rău de trăit. Și-acum, cînd mi-au crescut copiii, cînd mi-a mai rămas doar un an de slujbă, uite ce năpastă a dat peste noi!

— Pensionar la 43 de ani! Nu-i prea devreme? Ce-ai să faci acasă, flăcăule? Cîndva, pare-mi-se, demonstrai filme. Nu cumva rîvnești să revii? Acum și cinematografia aduce parale.

— O habă de timp mă voi relaxa, numai de-ar lua sfîrșit nevoile astea. Ca să încerc apoi a sesiza ce se întîmpă totuși cu noi, cum a zis și Ion Druță. E o întrebare retorică. Însă ar trebui să și-o pună fiecare. Chiar și handicapații ceea de peste Nistru, care-l slujesc pe Smirnov. Căci se întîmpă ceva zguduitor: ucide omul pe om, cum ar ucide o muscă. Am impresia că ne-a invadat un fel de robotizare... «Mariana» privești?

— Cînd și cum... Deplasările...

— În fine. Mai au alte popoare și idealuri sfinte. Prețuiesc și păzesc sentimentele curate, dragostea omului față de om, neamului față de neam, respectă legile, societatea. Iar la noi totul e încurcat. Parcă sălbaticul cela de peste Nistru știe de ce împușcă și în cine împușcă? El n-are minte. Așa a fost educat. Ce l-a învățat, bunăoară, școala? A urla, a fuma, a hoinări fără rost. Absolvind-o cu chiu cu vai, nu și-a putut găsi de lucru. Dar bani îi trebuiesc. De mîncat, de băut, de îmbrăcat, de încălțat îi trebuie. Dar de unde? Cine să-l întrețină pe vlăjgan, cînd părinții nu-s în putere? Și el se face hoț de drumul mare, devine corupt, periculos. Dar știi cîți îs de ăștia? Mii. Ba chiar milioane, dacă ne referim la întregul imperiu. E o forță colosală. Ea generează și economia tenebră, și specula, și șomajul, și dezbinarea popoarelor, și sărăcia, și migrația, și vărsările de sînge. Dar e dirijată această forță înnebunită de mafie. Din ea parvine și războiul smirnovist.

— Cum crezi, ce poate rezulta din acest război?

— Nimic bun. Și noi nu sîntem în stare să-l oprim.

— Din motivul că n-avem în spate o Rusie care ne-ar susține?

— Nu. Situația e mult mai dramatică decît pare la prima vedere. Pentru a schimba modul de viață într-un mediu e nevoie de garanții sigure. Ele țin în primul rînd de nivelul general de cultură al mediului respectiv, certitudinea fiecărui om. Dar ce avem noi la capitolul cultură, ținută civică, umanism? Cluburile care accelerează desfrîul? Bibliotecile frecventate de un număr infim de oameni? Lăcașele sfinte, care-s în pericol să devină iarăși pustii și ruinate? Apropo, în satul meu natal de acum se întîmplă asemenea lucruri, deși Hlijenii nu-s chiar așa de mici. Ce ne mai rămîne?

— Nicolae, sînt și eu de acord că am avut o moștenire tristă și că au fost comise multe greșeli. Dar care ar putea fi ieșirea din situație?

— Mai întîi trebuie întregi-

(Continuare în pag. 4)

ȘANTIERUL INTERNAȚIONAL: CONDUCTA DE GAZE ȘOLDĂNEȘTI-REZINA

La 20 iunie anul curent Departamentul de Stat pentru gazificare primise o telegramă cu următorul conținut: «Vo ispolnenie rasporeajenia cerezvîcainoi comisii p.m.r. vozniclo neobhodimosti otcliucenia uceastca gazoprovoda Tiraspoli-Chișinev-Rîbnița i gazoprovoda otvoda Tiraspol-Grigoriopoli-Dubăsari». Peste cîteva zile Grigoriopolul și Dubăsarii au început să primească din nou gaze naturale, iar orașele Chișinău, Tighina, Orhei și raioanele Criuleni, Anenii Noi, Ialoveni și Rezina nu primesc nici acum.

Timp de trei săptămîni sute de mii de familii care au copii mici și bătrîni nu au posibilitate să pregătească bucate calde. Nu funcționează zeci de fabrici și uzine. De pe urma acestora republica s-a ales cu pierderi colosale...

Mulți cititori adresează redacției întrebarea: ce se face în prezent în vederea asigurării acestor localități cu gaze naturale?

Corespondentul nostru a întreținut o convorbire cu dl Boris Gheorghe CARANDIUC, ministru — director general al Departamentului de Stat pentru gazificare.

ÎNCHIDEREA gazoductului Tiraspol — Chișinău — Rîbnița atît la Tiraspol, cît și la Rîbnița (unde nu au loc lupte) a fost planificată intenționat pentru a ne impune să cădem în genunchi și să recunoaștem republica fantomă. Zic așa, căci nu departe de Tiraspol trec și cele trei conducte de gaze naturale spre România, Bulgaria și Turcia care funcționează normal. Nu e închisă și conducta ce trece prin apropierea orașului Rîbnița și duce spre Cernăuți, Ungaria și Germania. Să fie oare acestea ferite de un bombardament eventual, iar conducta ce alimentează orașele și raioanele din dreapta Nistrului să se afle în pericol? N-aș zice. Unde mai pui că această conductă în cauză se află la 1,2 m adîncime. Probabil și pata aceasta murdară niciodată nu se va spăla de pe fețele lui Smirnov și Maracuța. O vor ține-o minte copiii și nepoții noștri care au de suferit și care e posibil să rămînă bolnavi din cauza alimentației necalitative.

— Poate că totuși vor ridica blocada gazului...

— E greu de presupus. La 6 iulie în cabinetul lui Smirnov a mai avut loc o ședință la care din nou s-a discutat problema: să se ridice blocada asigurării cu gaze naturale a Moldovei sau nu. Totul a rămas pe vechi.

De altfel, liderii din raioanele răsăritene n-au avut dreptul juridic să închidă robinetul, deoarece pentru cele 3,7 mlrd. m³ de gaze naturale, primite în timp de un an din Rusia, plătește nu republica fantomă, ci statul suveran Moldova. Deci, avem de a face cu o hoție ziua în amiaza mare.

— Dle Carandiuc, cititorii vor să afle cînd va avea Chișinăul gaze naturale?

— În prezent se proiectează o ramificare de la gazoductul ce duce spre Cernăuți și trece pe teritoriul raionului Șoldănești pentru a o uni cu magistrala de la Rezina ce alimentează Chișinăul și celelalte raioane din dreapta Nistrului. Lungimea sectorului e de 28 km. Pentru a efectua lucrările avem nevoie de 3500 tone de țevi cu diametrul de 530 mm care ar putea suporta presiunea de 100 atmosfere.

— Republica dispune de aceste țevi?

— O să le avem, de-ar fi bani. Cei care vînd țevi nu se ocupă de politică. Avem și specialiști, ba chiar și tehnica necesară. Zilele trecute colegii noștri din România ne-au anunțat că au adunat zece milioane de lei și vor să ne vină în ajutor. Le-am propus c-ar fi mai bine dacă pe acești lei ar procura țevi și ar forma o brigadă ca să lucreze nemijlocit la șantier. Le sîntem recunoscători că prietenii au căzut de acord. Cu alte cuvinte, vom construi o tranșă cu forțe internaționale.

Și în Rusia sînt oameni blajini, cu suflete mărinimoase, gata să ne ajute la nevoie. Și-a exprimat dorința să ne acorde o mînă de ajutor un grup de cetățeni din orașul Sankt-Peterburg. Astfel, doamna Lidia Pavlova a trimis un răvaș domnului Mircea Snegur în care anunță că atît ea, cît și alți orășeni sînt gata să depună sume de bani la contul construcției acestui gazoduct. Anumite sume de bani au căzut de acord să depună pentru acest șantier circa 5 mii de pensionari care primesc pensii mizere. Oamenii înțeleg că fără gaze e imposibil să trăiești în prezent, mai ales la oraș. Ne telefonează și alți cetățeni binevoitori ce doresc să ne acorde ajutor. Dar sînt telefoane și de altă natură. O doamnă din Chișinău ne-a propus și ea bani, dar pentru a procura... automate. I-am răspuns: nu avem nevoie de acestea. Sîntem un popor pașnic...

În prezent se curăță teritoriul viitoarei trase pe un diametru de 25 m. Se cosesc grînele, iar păpușoii și alte culturi — pentru nutreturi. Se fac cercetări geologice pentru a evita alunecările de pămînt. În timpul apropiat vor fi create 14 brigăzi care vor lucra zi și noapte. Fiecare brigadă va avea un sector de 2 km. Sperăm că pînă la 15 octombrie gazoductul Șoldănești—Rezina va intra în funcțiune.

— Dle Carandiuc, dar dacă Tiraspolul, totuși, va ridica blocada aceasta, veți continua să construiți conducta?

— Numaidecît. De altfel, aceasta era planificată pentru anul 1993.

In scopul de a aduna mijloace bănești a fost deschis un cont special:

Fond pomoșci stroitelistva gazoprovoda. Sciot 4700515 MFO 280101703 corespondentschii sciot 700161403 v operaționnoie upravlenie AKB «Moldsoțbanca».

Telefonul de contact: 24-05-27.

Facem apel către toți conducătorii de gospodării, întreprinderi, organizații, către toți oamenii de bună credință să ne acorde ajutor la colectarea mijloacelor bănești.

CÎT COSTA RĂZBOIUL

MARI SÎNT RĂNILE TIGHINEI

Zile grele s-au abătut asupra meleagului nostru. Ne cad sub gloanțe bravii noștri fii, ard în flăcări frumoasele case ale gospodarilor de la Cocieri, Varnița, Coșnița, Dorotcaia... Arde pînă și străbunul nostru pămînt!

Mult a avut de suferit și mai suferă și acum străvechiul nostru oraș Tighina, una dintre cele mai înverzite și frumoase localități din republică.

Ministerele și departamentele au început a calcula de acum costul rănilor pricinuite de războiul dezlănțuit de separatiștii autoproclamatei republici nistrene.

● În acest oraș sînt situate 8 fabrici ale Departamentului de Stat pentru industria ușoară și nici una din ele nu funcționează.

Asupra filaturii de bumbac de aici au căzut șase mine. De la explozîile acestora s-au aprins și au ars complet 200 tone de bumbac, aducînd colectivului pierderi în valoare de peste 80 mln. de ruble. Cantitatea de bumbac i-ar fi ajuns colectivului să lucreze timp de șase luni.

● La toate fabricile au fost avariate acoperișurile, în secții au căzut bombe și proiectile, s-au făcut țăndări geamurile.

● Numai de la 22 iunie și pînă la 8 iulie pierderile la întreprinderile acestui departament au constituit 244 mln de ruble.

● În oraș n-au fost produse peste 500 mii perechi de încălțăminte, 1 mln. m² de țesături de mătase, 120 mii m² de pînză pentru mobilă, peste 300 tone de fire de bumbac, articole de confecții în valoare de peste 47 mln. de ruble.

E îngrijorat directorul general-adjunct al Departamentului dl Constantin Sîrbu. În prezent colectivele acestea au nevoie de cel puțin 14 mln de ruble pentru a plăti salarii muncitorilor...

Deși situația e deplorabilă și în zonele acestor fabrici continuă împușcăturile, majoritatea muncitorilor se prezintă la locurile lor de lucru.

• • •

De la Ministerul Agriculturii și Alimentației ni s-a comunicat: a ars complet fabrica de prelucrare a porumbului «Tighina» și depozitul ei în care se păstra producție de zeci de mii de ruble. O bombă a căzut asupra blocului fabricii de ulei de la care s-a aprins depozitul cu răsărită. Incendiul a distrus peste o mie de tone de floarea soarelui. Pompierii au stins focul cu apă și au stricat și răsărita rămasă. Acum aceasta e transportată la elevatorul din Căușeni. Cîteva bombe au căzut și în blocul fabricii de produse lactate. Dar, cum se spune, mare e Domnul. În timp redus muncitorii de aici au executat lucrările de reparație și fabrica a început să funcționeze...

«RĂZBOIUL PARVINE DIN MAFIE»

(Urmare din pag. 3)

tă şi ocrotită averea Moldovei...

— Mă scuzi că te-ntrerup. Conversam mai deunăzi în aceeaşi cheie cu Ion Lupu, fost lider de partid la Călăraşi, Şoldăneşti. Ştii cum s-a exprimat? În 7 decenii de dictatură comunistă nu s-a furat atîta, cît s-a furat în ultimii 2—3 ani.

— Asta e. Conducerea republicii se avîntă în politică, polemizează pe marginea noţiunilor abstracte, iar cei haini la suflet, cei vicleni fură de rup pămîntul. Şi pe cine fură? Pe mine, pe tine — pe noi toţi.

— Dar legea?

— Legea n-are nici o putere. Noi ne sufocăm. Mai ales în condiţiile actualului conflict. Legea e afectată de servilism — colegii mă vor înţelege mai bine, — în mare măsură e folosită drept instrument de apărare a mafiei. E necesară o reformă substanţială în acest domeniu. Legea nu-i respectată, fiindcă n-are cine cere ca ea să fie respectată. N-are cine asigura respectarea legilor. În mare măsură legile sînt aplicate după modelul de guvernare în fosta Uniune. Puterea autohtonă e substituită prin foarte multe filiere, structuri administrative, economice. Exemple cîtă frunză şi iarbă poţi spicui şi la Rezina. Poţi începe de la executiv şi termina cu poliţia.

— Deci, lozinca «Cadrele hotărăsc totul»! rămîne în vigoare în acelaşi sens bolşevic?

— Niţel completată: pentru sine.

— Dar dacă n-aş începe de la executiv, ci chiar de aici, de la poliţie?... Printre altele, ca să-ţi spun, am rămas niţel contrariat, descoperind că toţi şefii dumitale, adică atît comisarul poliţiei, cît şi adjuncţii lui, sînt ruşi din stînga Nistrului. Cum vă împăcaţi cu ei şi ei cu voi în aceste zile de grea cumpănă?

— Sînt lucruri care trebuie înţelese fără cuvinte.

—. Încerc, dar nu-mi prea reuşeşte, ştiind că la Rîbniţa, în oraşul copilăriei noastre, moldovenii au fost expulzaţi din poliţie. Unii au avut de suferit chiar prea mult. Valeriu Munteanu, spre exemplu, căruia i-au luat apartamentul, lăsînd omul cu 3 copii în drum. Ce zic şefii tăi, Boris Cuşnir, Oleg Rudenko ş. a., văzînd ce fac omologii lor din oraşul de vizavi?

— ...Spune-mi, ai scris cîndva vreo cerere în limba ta maternă, adică în limba română?

— Am scris. Una. La 12 februarie 1991, angajîndu-mă în calitate de corespondent la «Vocea poporului».

— Dar eu n-am scris nici una, dragul meu. Treci mai des pe la Rezina, du-te pe la întreprinderi, întîlneşte-te cu oamenii şi vei afla de ce.

Consemnare de
Vasile TUDOSE.